DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GERANT
VOIX DU PEUPLE — HUẾ

NĂM THỨ 11 — SỐ 1137 — Tân-tân — NGÀY THỨ BA 23 NOVEMBRE 1937

GIÁ BÁO: Mỗi số 0$04
TRONG NƯỚC: Một năm 6$00 — Sáu tháng 3.10 — Ba tháng 1.60
PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP: Một năm 7$00 — Sáu tháng 3$60
NGOẠI QUỐC: Một năm 11$00 — Sáu tháng 6$00
Mua báo và đăng quảng-cáo xin trả tiền trước.

TIẾNG-DÂN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY
Số 123, đường Đông-Ba, HUẾ
Điện-thoại số 62 — Đánh giây thép: TIENGDAN HUE
Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUYNH-THUC-KHANG
Quản-lý TRAN-DINH-PHIÊN

Cái gì thích mới sanh tồn.

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° A101/62

CẢM-TƯỞNG ĐỐI VỚI
« *Khoa-học chiến-tranh* »
ĐỜI NAY

ĐÁNG GHÉ CHO
LỢI-KHÍ GIẾT NGƯỜI tấn=bộ là ngần nào!

Trong phái học giả tin thuyết tấn hóa, có kẻ chủ trương cái thuyết «thiện tấn hóa, ác cũng tấn hóa». Sau cuộc Âu chiến, nhiều người du lịch quan sát những dấu vết bi thảm «nhà tan lầu sụp, thành ngả lủy xiêu», các nơi chiến trường, có kẻ thốt ra câu «khoa học tự sát!», «khoa học phá sản!», chính là tin cái thuyết «các tấn bộ» nói trên. — Lương khải Siêu tiên sanh là một người trong phái ấy.

«Ác cũng tấn bộ», chứng cho thuyết ấy càng rõ rệ: là những lợi khí giết người ghê gớm do các nhà khoa học phát minh và chế tạo ra. Vậy thử xét qua lịch sử chiến tranh xưa nay xem đường tấn bộ ra thế nào.

Trước hết về đời sơ nhân, loài người vẫn cũng như động vật, có xung đột nhau thì miệng cắn, tay đánh, chưn đá, chỉ lợi khi trong thân thể mình dùng để chống với kẻ địch, đó là thứ vỏ khí trời sanh, thứ vỏ khí đầu tiên mà ngày nay vẫn còn nguyên.

Vỏ khí trong thân thể, ai cũng như nấy, không ai thiếu, song vì sức người có mạnh bạo yếu hèn, lớn nhỏ khác nhau, mà thường thường trên trường tranh đấu lúc nào kẻ mạnh lớn cũng chiếm phần thắng, kẻ yếu không địch lại; vì vỏ khí trong thân mình không địch lại, nên kẻ yếu mới kiếm cách tự vệ, tìm vỏ khí ngoài để giúp sức mình thì vỏ khí trước nhứt giúp cho người là cây và đá, lần lần rồi đến dùng đồ đồng đồ sắt, như cung tên, côn gậy, dáo mác, dao rựa v. v...

Lợi khí giết người đã tấn bộ khá, những trận đánh chép trên lịch sử đã thấy chết đến hàng ngàn hàng vạn, làm cho các nhà tử tâm nhân đạo đã phát ra những thuyết «binh hung chiến nguy», cùng «nhi binh phi chiến».

Đến sau từ phát minh ra hỏa khí làm quân dụng (đời Hồ Nguyên về sau) thì thảm kịch giết người đã ghê gớm, vì cung, tên, gươm, dáo hai bên có giáp trận gần nhau mới đâm chém bắn giết, mà nếu có đề phòng ngự ủng tế, thì lợi khí kia thành ra vô hiệu quả; đến hỏa khí đã phát minh (tức là súng) thì cách xa nhau cũng bắn giết được mà sức mạnh của thứ vỏ khí mới ấy, phá thành xô lủy, không gì ngăn được, cái họa giết người tiến lên một bước rất dài!

Cho đến ngày nay, các nhà khoa học lại phát minh ra lắm thứ giết người càng dữ dội hơn nữa, dữ dội cho đến một viên đạn giết đến ngàn muôn người, một quả bom phá tan cả lầu đài thành quách; mà càng nguy hiểm là trên tầng mây xanh, dưới đáy biển sâu, cũng không chỗ tránh, đừng nói trên mặt đất nầy làm gì.

Khoa học! Khoa học! Khoa học cứu người, chúng ta đội ơn bao nhiêu, thì khoa học giết người, chúng ta càng thù giận bấy nhiêu. Suy cho đến cùng, nếu lợi khi giết người mà kéo dài và lan rộng ra mãi thì đời sống còn của loài người sẽ biến đổi, phải sống như loài côn trùng như loài trùn loài rắn, tạo ra một thế giới ở hầm ở hang dưới đất cái, may mới tránh khỏi nạn ấy, nhưng ở như thế thì nhà khoa học phải phát minh thứ gì giúp sự sống cho loài người «khỏi ăn không làm» mới được, mà cái thế giới dưới hầm đất cái đó, tưởng không còn có thú sanh nhân gì cả, chỉ rõ là địa ngục ở nhân gian, nghĩa là người sống mà chôn, tưởng không ai mong có cái thế giới âm-phủ ấy!

«Khoa học giết người» không rõ các nhà đề xướng nhân đạo có cách gì ngăn đón có hiệu quả không? chớ chủ trương hòa bình như hội Quốc liên thì chúng ta đề chán quá!

X

Số bạc các nhà từ tâm gởi giúp đồng bào bị nạn do Bản báo thu nhận, đã chuyển giao vào Hội Trung ương Cứu tế ở Hà-nội hai kỳ là 583$43: (Ngày 22-10-37: 271$25, ngày 16-11-37: 312$18) nhờ gởi ra Hội Cứu tế Bắc-kỳ động giúp nạn dân trong lúc cùng khốn.

Hội Trung ương Cứu tế và Bản báo có lời thay mặt cho nạn dân cảm ơn các nhà hảo-tâm.

Còn số bạc của nhiều người gởi sau (như anh em Việt-kiều ở Xiêm và các nơi) sẽ lần lượt đăng tiếp. —TIẾNG DÂN—

CHUYỆN ĐỜI

Bắc tay bà Tổng thống
(Một nhà nữ chánh trị đại gia)

Nước Mỹ lập chế độ cộng hòa, làm cái gương sáng vẻ khuôn kỉ ấn cho cả thế giới, vì Tổng thống tôn nghiêm lừng lẫy trên hoàn cầu, mà đối với nhân dân trong nước rất là thân cận; chỉ nói mỗi lần đi ra giữa đám đông hội, thì một sự bắt tay đã hàng mấy ngàn người. Còn nói đến công việc về chính trị, kinh tế, thì vô khối, mà có ngài nhờ bà Tổng thống giúp sức không ít. Bà Le-tu-phác phu nhân hiện thời là mới.

Bà ta thường thay chồng đi các miền trong nước để khảo sát, nào tình hình chánh trị, kinh tế, cùng việc quan hệ, đề báo với Tổng thống; một phần thì họp chuyện, một phần thì đánh máy làm tờ báo cáo hẳn hòi, lại giúp Tổng thống biện lý các án bí mật. Bàn giường nằm đưa Tổng thống có đặt một thăng thơ, trong ấy toàn là tờ kiến nghị của bà cả.

Bà là một người trang hậu, phẩm gặp mỗi tranh tụng, chỉ dùng một vài câu nói là giải quyết xong. Có một khoảng, thợ mỏ chỉ nước Mỹ toàn thể bãi công, việc phải khởi ra tình thế rất nghiêm trọng. Bà nghe nói, bèn phái người đi điều tra khảo sát một cách tường tế, rồi cả nội tình, hiểu thấu chỗ khác trắc về bên nào bà đứng ra làm trọng tài điều đình trong mấy phái đồng hồ là gỡ ra. Bởi vậy nên người ta đã có tiếng khen ngợi:

«Việc lớn như trời, đến tay bà Tổng thống là gần cả».

Ở trong vườn hoa Bạch cung, bà thường chiêu đãi các lãnh tụ bọn nữ giới tới dự tiệc trà đãi với ai bà cũng bắt tay tỏ ra thái độ hòa nhã. Năm 1935, lúc thế giới đại biểu phụ nữ có mở cuộc tiền hợp ở Bon thạnh Đốn, bà chiêu đãi một cách châu đáo, bắt tay cả mỗi người cho đến tay bà sung thẳng to lớn. Nhân thế, các quan mới gửi một tờ bố cáo:

«Từ nay ai bắt tay Tổng thống phu nhân, thì theo lệ Hoàng tộc nước Anh, chỉ được nắm chót đầu ngón tay».

Bà nghe được tờ bố cáo ấy, lấy làm không hợp lẽ, bà nói bà là bình dân, không muốn làm theo cái khuôn kiểu cẩu phái qui tộc. Vả lại, người ta cùng bà bắt tay, là tỏ lòng thành tâm thân nhiệt, sao lại cự tuyệt đi được? Thế là tờ bố cáo kia vô hiệu!

Đối với chuyện trên, Chương mai sanh mỗi ngẫm nghĩ: Quan lại ở xứ văn minh như nước Mỹ hấp thụ không khí cộng hòa, đâu có thói đưa nịnh như xứ khác. Tờ bố cáo trên, chẳng qua thấy bà Tổng thống vì bắt tay nhiều quá đến nỗi thăng sưng lên, nên vì mỹ vệ sanh mà có tờ bố cáo cho công chúng biết thế thôi. Nhưng vì trong có việc cái tục lệ Hoàng tộc nước Anh mà Bà ta lấy làm bất mãn, nhứt định không nghe theo, chứng rằng cái quan niệm Bình dân ở xứ cộng hòa, in vào não người sâu sắc là đường nào! sau sẽ đến người ở địa vị cao qui tột bực mà vẫn giữ cái quan niệm ấy.

Trái lại, cái não «chương quan» của người Nam ta, thì người mới tập việc không có chức gì cũng muốn người ta bảm mình là «quan», ai thưa «thầy», chào «ông» đã tỏ dạng bất mãn!

Kết luận chuyện nầy, xin mượn câu sách Mạnh tử:

«Người người đều có cái qui ở nơi mình».

Chương-mai

Không đồng ý với quan chủ tỉnh
TOÀN THỂ NGHỊ VIÊN HỘI ĐỒNG THÀNH PHỐ DALAT TỪ CHỨC

Ngày 4 Novembre, toàn thể nghị viên Hội đồng thành phố Dalat đều từ chức! Từ chức vì không đồng ý với quan chủ tỉnh về số thuế nước và điện mà nhà nước giao kèo với nhà điện cao quá.

Từ giao kèo với nhà điện đưa ra Hội đồng thành phố ngày đầu tháng Novembre nầy, tính trả cho nhà điện 0$025 một kwh, đối với các nơi như Hanoi chỉ 0$016 một kwh, thế là đắt xắp mấy, nên các ông nghị không chịu, nên toàn thể từ chức.

Cái ách «quản thúc»!
Xin vào ở tù lại cho có cơm nuôi sống!

QUẢNG-NGÃI. — Không kể trước kia, từ sau khi Đại-sứ Gedart đến Quảng-ngãi, thì cựu chánh trị phạm được tha, bị ràng buộc một cách khốn khổ hơn trước. Nhiều người đi làm ăn bị bắt, bị án, như Nguyễn Tài, Phạm-Mỹ, Đỗ-Khuyến, Phạm-Bằng v. v... Khổ nhứt là có người nhiều lần xin phép đi về quê vợ làm ăn, cũng không được, như ông Võ-Thọ dưới nầy:

Lược trích lá đơn kêu tại phủ Sơn tịnh ngày 12 Novembre 1937:

«Tôi là Võ-Thọ, ở làng An mỹ, tổng Tịnh-châu, nhờ ơn quan lớn thương nghĩ cho việc sau nầy:

«Tôi, năm 1932 có cau án, đày đi Bauméthuôt, năm 1936 được ơn chánh phủ ân xá cho về, tôi vẫn ghi lòng cảm phục. Song còn trang hạn quản thúc, mỗi lần đi về bên nhà vợ đều có xin phép, chẳng bao giờ dám trái lệnh.

«Khổ nỗi gia đình của tôi là một cảnh hai quê, nhà tôi ở An-mỹ (Sơn tịnh) mà nhà vợ con ở làng Nam-yên (Bình-sơn); tuy ở gần, mà khác phá huyện, mỗi lần có sự cần kíp, không thể đi được, đợi xin phép quan, trễ nải năm ba ngày, thành ra công việc làm ăn bị hỏng, sự sống bị thiếu hụt gay go.

«Nhiều lần đã xin phép quan cho về phía vợ con để tiện sự làm ăn, đi về phải trình với làng sở tại, nhưng rất thất vọng...

«Chính phủ đã có lượng khoan hồng dung cho kẻ có tội biết ăn năn được sống,... nhưng từ ngày bước chân ra khỏi nhà tù, bị thắt chặt dưới cái ách «quản thúc», thiệt là trở ngại cho đời sống của tôi, mà cũng không còn gắng gượng được nữa.

«Hết mong nhờ lượng quan trên thương nghĩ lẽ nào, cho tôi vào nhà tù lần thứ hai, để sống nhờ cơm của chính phủ, nếu không được phép về nương cậy ăn làm ở bên nhà vợ con...».

Quản thúc đến không cho về phía quê vợ, cũng ngặt nghèo quá! Mong chính phủ xét cho cảnh ấy.

P. V.

Gần một tháng, tỉnh Thanh hóa, có 419 người chết vì bệnh dịch tả

THANH-HÓA — Từ ngày 22 octobre tới ngày 15 Novembre, theo bản tổng kê của nhà chuyên trách, tỉnh Thanh-hóa có 643 người mắc dịch tả, mà có 419 người chết vì bệnh ấy. Trong thành phố và khắp các hạt Đông-sơn, Nông-cống, Hậu-lộc, Thọ-xuân, Hà-trung, Hoằng-hóa, Nga-sơn, Thiệu-hóa, Quảng-xương, Vĩnh-lộc, Như-Xuân, Yên-định, bịnh dịch tả đều hoành hành. Nhưng tai hại nhất trong các làng: Bảo-nội, phố xá, Hiếu đại (Đông-sơn), Diêm Tánh (Hậu lộc), Duy tiên Quảng-xương), Thanh xá (Vĩnh lộc) Tòng chính (Nga sơn), Nghĩa sơn (Hoằng hóa), v.v. Sở Y-tế đã phái người đi tiêm thuốc phòng bị và phát thuốc trị khắp nơi, lại niêm yết tờ khuyên nhân dân ngừa bệnh dịch ghê gớm nầy.

P. V.

Ăn sắn trừ cơm, 2 người bị thiệt mạng

Đinh-v-Thột, quán xã Cẩm-bối, huyện Thanh-liêm, tỉnh Hà-nam (Bắc-kỳ), nhà nghèo túng, vẫn đi gồng thuê gánh mướn lấy tiền về nuôi bố già và con thơ.

Sáng hôm vừa rồi, Thột gửi về cho ông bố là Đinh v Xuân (70 tuổi), một bào bạc để mua gạo. Nhưng tội nghiệp ông Xuân lại hà tiện, sai châu là thị-Nuôi, 5 tuổi, ra chợ mua sắn về ăn trừ cơm. Hai ông châu ăn xong rồi lên giường nằm ngủ. Đang đói lại ăn phải nhiều sắn, nên thị-Nuôi bị say chết ngay lập tức. Còn ông Xuân đến 12 giờ đêm hôm ấy cũng thở hơi cuối cùng.

Mà đến sáng hôm sau, hàng xóm mới biết thì đã muộn!

(ĐÔNG-PHÁP)

TRUNG NHẬT CHIẾN-TRANH

CHÍNH PHỦ NAM KINH ĐỊNH DỜI SANG TRÙNG KHÁNH

Nam-kinh, 14-11 — Thượng hải đã về tay quân Nhật, Nam kinh có chịu oai hiếp, chánh phủ Trung ương đã quyết định dời 5 viện: lập pháp, tư pháp, hàm chánh, giám sát và khảo thí sang Tứ xuyên, Trùng khánh; còn bộ tài chánh và ngoại giao dời sang Hồ bắc, Hán khẩu, bộ giao thông thì dời sang Hồ nam, Trường sa. Duy bộ quân chánh lưu lại Nam kinh để tiện bề sách ứng.

QUÂN NHẬT ĐÃ HẠ ĐƯỢC THÀNH GIA ĐỊNH

Thượng-hải, 13-11 — Quân Nhật tiến công ở mặt trận tuyến bắc Thượng hải đã lấy được thành Gia định (Kiating) hồi 1 giờ sáng bữa nay.

Mấy toán quân Nhật từ Tàng giang tiến lên đã chiếm được Trim Fouan (?) là nhà ga thứ nhứt ở phía tây Âu định ở trên đường xe lửa Thượng hải — Nam kinh.

THÁI THƯỢNG, LƯU HÀ, THẠNH ĐƯỜNG CÙNG CHUN VÀO TÂY HỒ

Thượng-hải, 14-11 — Theo tin Nhật thì vào khoảng 5 giờ rưỡi sáng bữa nay, quân Nhật đã lấy được thành Thái thượng cách Thượng hải 50 cây số về phía tây bắc. Đồng thời một toán quân Nhật khác chiếm cứ Tsing-yang-Heiang ở phía đông Côn san. Vào khoảng quá trưa toán quân Nhật nầy tiến đánh quân Tàu ở Côn-san.

Tại mặt trận phía Tây-bắc Thượng hải, quân Nhật đã chiếm trọn vùng Lưu-hà trên bờ sông Dương-tử. Đồng thời một toán quân Nhật khác đã lấy được Thạch-đường-trấn ở trên Đại-trường.

QUÂN NHẬT MUỐN CHIẾM CỨ TÔ GIỚI CHĂNG?

Thượng-hải, 14-11 — Theo tin hãng Havas, quân Nhật đã lấy trọn Thượng hải, thì chắc sớm muộn gì cũng đòi liệt cường nhường cho mình cái địa vị trọng yếu trong hội đồng cai trị tô giới.

Trả lời cho các báo ngoại quốc về câu hỏi Nhật có định chiếm cứ tô giới không? Tổng tư lệnh Nhật ở Thượng hải Tàng tỉnh nói rằng: «Việc ấy sau nầy mới quyết định được. Hiện nay quân Nhật đương lo công cuộc trị an ở Thượng hải để bảo hộ kiều dân ngoại quốc, nhưng trong tô giới công cộng và tô giới Pháp hiện có nhiều toán quân tiện y Tàu và nhiều đảng viên cộng sản, nếu cần thiết, thì quân Nhật sẽ kéo vào đánh dẹp».

NHỰT LO ĐÓNG CỬA MÀN CHÂU, HOA BẮC

Đông-kinh, 14-11 — Mãn châu đã chánh thức thả tiền hối những

(Xem qua trang 3 cột 4)

Vụ án đào lăng
Thủ phạm là người Hoàng phái

Vụ án đào lăng cách đây đã 8 năm, nay tất cả 13 người can phạm đã ra tòa Nam-án Thừa-thiên hồi 10 Nov. Một điều lạ là thủ phạm chính là người Hoàng phái Ưng-Thiệu.

Kỳ Hội đồng Dân-biểu Trung kỳ năm nay
(Tiếp theo)

Ông Nguyễn quí Dương xin cho dân được tự do làm muối; đặng bù số tiền 2 triệu 70 vạn đồng bạc lời về sự buôn muối cho chính phủ, số gần vào thuế định 0$60 mỗi suất (tiền nầy là bắt chước theo ông Nghị trong Nam-kỳ năm trên, chớ không phải sáng kiến). Hội đồng kịch liệt phản đối điều kiện nầy.

Đến ông Nguyễn văn Nguyên đọc tờ thỉnh cầu sửa đổi việc bắt rượu, á phiện, muối và thuốc lá, được toàn việc hoan nghênh.

«Về việc rượu, thì từ khi nhà nước sửa đổi sự nấu rượu, sát ra cái xác sự độc quyền hay mất, nhưng cái bổn nó cũng vẫn còn, chẳng qua cũng chỉ được thêm mấy người làm coi-le nấu rượu, còn dân thì nói là được nấu rượu nhưng thật ra chỉ đi làm công cho mấy người có vốn kia thôi, chớ cũng chẳng khác trước được mấy, mà trong dân chúng thì cũng không được một chút chi gọi là thay đổi cả. Vì vậy nên nhân dân vẫn một lòng không được thỏa mãn về việc rượu, thứ nhất là về việc bắt bớ quá đáng của nhân viên sở Thương chính.

Đã hay rằng sở Thương chính cứ đúng pháp luật mà thi hành, nhưng nếu thi hành một cách khôn khéo thì dân nào có dám phàn nàn; đâu đã không phàn nàn mà nhà nước lại có lợi, nếu nhà nước vui lòng cải cách chế độ bắt bớ hiện thời; chớ như cách hành động hãy lâu thì làm mất lòng dân và đã gây ra nhiều sự ác cảm với chánh phủ, nhà nước lại thiệt hại nhiều, mà chính sở Thương chính đã vô tình hoặc hữu ý đã làm cho những nhân-viên sở ấy được nên lòng để làm những việc thiệt hại cho công quỹ.

Thử bắt ngay rằng bắt và làm ăn một người mang vài lít rượu hoặc năm mươi grammes á-phiện hoặc một thăng muối hay vài cây thuốc lá thì công quỹ thiệt hại bao nhiêu tiền? Xin bê phác như sau nầy:

Tiền ăn phí (frais de geôle)	10$00
Tiền 2 thăng cơm ăn mỗi ngày 0$10	6 00
Tiền đưa tính án (extrait de jugement) thì đụ đi về 48km mỗi km 0$ 3	3 20
Tiền đưa commandement (cũng như trên)	3 20
Tiền tem Décision du 1er juge	0 50
Tiền tem assignation	1,00
Tiền tem extrait de jugement	1 10
Tiền tem commandement	1 00
Tiền tem requête à fin d'arrestation	0 50
Tiền trước bạ Décision du 1er juge	0 90
Tiền trước bạ assignation	0,90
Tiền trước bạ từ biên bản	1 90
Cộng là	31$00

Làm ăn một người thì công quỹ thiệt hại đến thế, bà sở thương chánh không biết ru, thế mà đã không chịu làm cho hết số ăn đi thì chớ lại còn tìm bắt cách để cho những người thừa hành làm cho thiệt nhiều ra.

Xem những cách sau nầy thì biết:

1) Trích lấy 40% ở tiền thương lượng nạp phạt (transaction) mà chia cho những người đi bắt.

2) Trích lấy 5% ở tiền nạp phạt ra làm cái qui riêng gọi là fonds commun. Quỹ nầy cứ sau tháng một lần chia cho người Âu châu thôi. Sự chia nầy lại căn cứ vào những số ăn đã làm trong 6 tháng nhiều hay ít mà thưởng.

3) Tuy nói là chia tiền nạp phạt ấy cho người đi bắt như đã nói ở trên, nhưng các nhân viên bản xứ chỉ được lãnh số một nửa số tiền của nhân viên người Âu châu được lãnh, còn một nửa kia lại đem sung vào cái qui riêng (fonds commun) để cứ 6 tháng một lần chia cho các qui quan mà thôi; thế là nhân viên bản xứ đã thiệt đưa lại thiệt hẹp.

Số tiền thưởng nầy lại chia ra làm 2 hạng, hạng nhất thì mỗi người được đến 2, 3 trăm đồng, hạng nhì thì ít nhất cũng được 6, 7 chục đồng một người vậy.

Xét lẽ công bằng mà xét thì số tiền nạp phạt cách thương lượng (transaction) đáng lẽ phải sung công một phần, vì bề làm lợi nước để làm thiệt thòi cho công quỹ, thì số tiền nạp phạt ấy là tiền nhiều là để bồi thường lại cho công quỹ, thế mà xét ra thì công quỹ chỉ được có 5% vào

(Xem tiếp qua trang 3 cột 3)

Tóc mỗ, rồi tha bổng 5 người, còn thì án từ 2 tháng tù đến 20 năm khổ sai, thủ phạm Ưng Thiệu bị 20 năm khổ sai và 20 năm quản thúc.

https://tieulun.hopto.org

Bài Diễn - Văn của ông Viện - Trưởng viện Dân-biểu Trung-kỳ đọc buổi bế mạc 10 Novembre 1937

Thưa quan Khâm-mạng Nam-triều,
Thưa quan Đại-diện quan Khâm - sứ,

Thưa các ngài,

Viện Dân - biểu chúng tôi khóa nầy thành lập giữa một hoàn-cảnh tiện lợi là : một trận Bình dân lên cầm quyền bên chính quốc được một năm rưỡi nay, đã từng thi hành một vài chính sách nhân, đạo cho dân và còn hứa sẽ thi hành nhiều sự cải cách rộng rãi cho các xứ thuộc địa nữa. Chính vì thế nên cũng triệu đồng bào xứ Trung-kỳ chúng tôi vô cùng hi vọng, bởi sự thờ ơ lãnh đạm, dân chúng đã bắt đầu chú tâm để ý chọn lựa các ông Dân-Biểu vào Nghị-trường khóa năm nay là một chứng cớ minh hạnh rằng : dân chúng tôi đương thiết tha trông mong sự cải cách rộng rãi của Chính phủ Bình dân.

Kỳ Hội đồng năm nay có một sự đặc biệt là thấy cả các tỉnh đều có rất nhiều điện tín hoan hô, mừng vui, yêu cầu của thiệp việc nầy việc khác ; các đại biểu báo gởi lại tuyên bố ủng hộ những việc làm lợi ích cho dân. Sự lưu ý của quốc dân đối với việc vừa là cái hân hạnh cho chúng tôi, mà cũng là một tiếng gọi chúng tôi phải làm cho trọn nghĩa vụ. Cái nghĩa vụ ấy mà làm trọn được, một phần lớn cũng do nơi tấm lòng của bậc Chính phủ có nghĩ đến quốc dân thế nào.

Chúng tôi thấy trong nước mỗi ngày mỗi tấn tới ; cái xu hướng muốn tham gia việc nước càng rộng càng sâu, khác hẳn với mười mấy năm về trước nghĩa là lúc Hội-đồng Tư vấn đã bắt đầu đổi tên « Nhân dân đại biểu viện ».

Dân trí như vậy, chúng tôi thiết tưởng Chính phủ nên theo cái tình thế thay đổi ấy, theo sự tiến hóa ấy mà cho nhân dân được tham gia việc nước một cách rộng rãi hơn, cho Dân viện rộng thêm quyền hạn. Chỉ như ngày nay theo chế độ tuyển cử vừa rồi, viện chúng tôi chỉ đại biểu cho một số ít trong nhân dân (chính lời qui Khâm sứ Jabouille ngày xưa đã từng tuyên bố ; vì lại theo quyền hạn của Dân viện thì viện nầy chỉ có tính chất tư vấn như ngày xưa, thành thử Dân viện có tên mà không có thực tế việc Chánh trị đến việc kiểm soát ngân sách, bản viện không có quyết nghị khoản gì cả.

Ngày nay trước tình hình thế giới có nhiều sự thay đổi bất thường và dân trí trong nước ngày một mở mang, một chính phủ sáng suốt không bao giờ lại duy trì một chế độ hẹp chính trị như thế mại. Sự cải cách Dân viện và mở rộng chế độ bầu cử, chẳng những lợi cho dân, mà lại làm cho sự hợp tác giữa dân và Chính phủ càng thêm mật thiết trong lúc nầy.

Thưa các ngài,

Sự mở rộng quyền cho dân không phải chỉ bao gồm trong sự mở rộng quyền hạn Dân viện mà thôi, còn phải cho dân những quyền tự do thông thường như quyền tự do giáo dục, tự do báo giới, tự do nghiệp đoàn v. v. Sự mở rộng dân quyền không trái gì với chế độ quân chủ, vì chính ngày nay không riêng gì những nước dân chủ, mà những nước quân chủ cũng mở rộng quyền cho dân. Các xứ thuộc địa và các xứ Bảo hộ cũng không thể đứng ngoài cái trào lưu chung ấy được. Không lẽ nước Nam ở dưới quyền một Đế Vương tiêm nhiễm tân học và dưới quyền bảo hộ của một chính-phủ Bình-dân mà nỡ để cho dân cơm chín thiệt thòi hay sao ?

Thưa quan Khâm mạng và quan đại diện Khâm sứ đại thần,

Xứ Trung-kỳ chúng tôi người đông đất nhỏ, kỹ nghệ thương mại đều không phát triển, sự sinh hoạt của nhân dân vì thế mà khốn đốn vô cùng. Tình cảnh như vậy mà thuế khóa nặng nề, nhân dân nhiều khi không biết lấy gì mà cung cấp để cho công quĩ. Bởi vậy kỳ Hội-đồng vừa rồi Chính phủ có hỏi về vấn đề thuế đinh và thuế điền, viện chúng tôi đồng thanh yêu cầu hãy bỏ khoản bách phân phụ nạp trong hai môn thuế ấy.

Một việc nữa mà toàn viện chúng tôi thỉnh cầu Hoàng đế là mở lượng khoan hồng toàn xá tù chính trị. Chúng tôi thiết nghĩ trong tình thế nghiêm trọng ở Viễn - đông ngày nay, chính phủ nên có chính sách rất khoan hồng để lấy lòng tín nhiệm trong dân chúng. Một phần của chính sách khoan hồng ấy là toàn xá tù chính trị. Những hạng người ấy chúng tôi thấy ngày nay họ cũng đã chịu nhiều sự cực khổ về tù tội đã lâu rồi và đối với tình thế ngày nay chúng tôi tin rằng họ là những phần tử châu thành bậm mộ hòa bình chứ không có ý gì khác.

Thưa các ngài,

Viện Dân-Biểu chúng tôi đã thành lập 12 năm nay, lời thỉnh nguyện kể cũng đã nhiều lắm ; nhưng đến sự thực hành đúng theo dân nguyện mà chính phủ chịu thi hành thì thiệt chưa được mấy. Những điều yêu cầu của toàn viện chúng tôi không khác gì những điều yêu cầu của các bạn đồng sự mấy khóa trước, khác chăng, là những lời yêu cầu của chúng tôi nay được chính phủ lưu ý thi hành để nhân dân khỏi thất vọng.

Thưa quan Khâm-mạng và quan Đại diện,

Chúng tôi xin cảm ơn hai ngài đã đến dự trong mấy kỳ Hội đồng một cách rất sốt sắng, chúng tôi cũng xin cảm ơn các quan chánh phòng, các quan thủ hiến các sở và các viên chức các Bộ các Tòa đã đến giải thích hay phiên dịch một cách châu đáo về các vấn đề mà chúng tôi chất vấn hay thảo luận.

Chúng tôi cũng xin cảm ơn các quan Pháp Nam đã có lòng đến dự lễ khai mạc và bế mạc viện chúng tôi cùng các nhà báo đã đến dự cuộc tranh luận.

Việt-nam vạn tuế!

Sự hợp tác của hai dân tộc Pháp Việt vạn tuế!

Điện tín chúc mừng

Những điện tín chúc mừng lễ Noël và đầu năm tây, gởi ra ngoại quốc, các nhà Bưu chính sẽ nhận kể từ 14 Décembre đến 6 Janvier 1938.

Giá điện kể từ 10 chữ trở lên, khi tới nhà Bưu điện nơi người mình gởi chúc, dầu có sớm trước ngày 24 Décembre, cũng giữ lại đúng ngày lễ mới đưa đi.

Thuốc tặng

Ông Huỳnh thế Kỷ, chủ hiệu thuốc « *Phước điền dược phòng* », ở phố Thăng bình (Quảng nam), có gởi tặng Bản báo 10 gói thuốc « Tái tạo hoàn », chuyên trị hoác loạn và thương thực, giá mỗi gói 0$20.

Bản báo có lời cảm ơn ông và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

QUYỀN PHÓNG-SỰ

TÚP LEU NÁT

Một tiếng kêu cứu của dân quê!!! Một lối văn bình dân về các cảnh đau đớn. khổ nào của bình dân giá. . . . . 0$23

Các bạn nếu không thấy bán ở thư quán, xin gởi 0$27 tem cho :

Nguyễn - đông - Chi

Mộng-Thương Thư-Trai
Làng Đông-Thượng
Poste TRÀO-NHA
HÀ - TỊNH

thời sẽ gởi đến nhà.

XIÊNG KHOUANG

Bản báo tiếp được cái mandat Série A 022 849 N° 151 ở Xieng-Khouang ngày 5-11-37 mà không có thơ và tên người gởi, vậy ai gởi mandat ấy xin viết thơ cho biết.

Tiếng Dân

việc trong nước

HUẾ

Lời than phiền của các người làm việc sở Công-chánh

(Toàn làm người mười năm)

Dân Đông-pháp vui mừng hớn hở không tiếc nào bằng lúc nầy, dưới chế độ khai phóng của chánh phủ trận tuyến bình dân ; mà nào ai ngờ người làm việc ở sở Công-chánh Huế có phần sống một cách đáng thương :

Tháng Février 1937, quan Toàn-quyền có ban ơn cho công chức được hưởng 13, 15 và 20 phần trăm, tiếng là thêm lương, nhưng thật là bù vào số tiền bị bớt năm 1933 (Réduction de crise) thôi. Thế mà ở sở Công-chánh làm khó đó, tháng Mars bớt lương 1 người, Mai bớt lương 1 người, Juin và Août cũng thế, có người tính ra đến quá 20 phần trăm lương, có người dưới lương cơ. Thành ra cái ơn của chánh phủ không xuống đến họ.

Vì sự thất thoát trên, mà công việc lại nhiều, nên các công chức kẻ xin nghỉ, người xin đổi, hoặc thay phiên nằm nhà thương, còn hạng công nhựt, chỉ chịu một bề! Mong quan trên nghĩ đến đời sống của họ.

Người than

THỪA - THIÊN

Câu chuyện góp tiền làm lễ khánh thành nhà huyện

(Việc nầy đã đình chỉ)

Chuyện nầy có đăng TIẾNG DÂN số 1133 ra ngày 13-11-37 có chép cái phiếu của chánh tổng tổng Chánh-lộc rõ ràng.

Nay được bức thơ của các tổng lý huyện Phong-điền gởi lại thuật việc đầu đuôi, đại ý nói việc nầy tổng lý có bàn riêng với nhau định làm lễ khánh thành, số tiền thì sẽ trích ở số tiền lộ phí của lý dịch công xuất, quan Huyện cũng có giấy : nếu làm mà không động phiền đến nhân dân thì ngài mới cho làm . ; còn tờ giấy viết riêng cho lý trưởng các làng do chánh phó tổng đưa đó là một tờ tư thôi, chớ không phải là phiếu việc quan (phiếu việc quan khác thế nào ?) mà sự phân bổ đó cũng là bản dự trù... Việc nầy, ông Dân-biểu Nguyễn-đình-Diễn có viết thư hỏi, quan Huyện đã trả lời nói rõ đầu đuôi, và đã đình chỉ việc ấy rồi...».

Trên là trích bức thơ của 54 tổng lý ký tên và áp triện. Việc nầy đã được đình chỉ, bản báo không bàn nữa.

T. D.

VINH

Đánh tù

Chiều 29 Octobre, nhân giờ điểm à viên đội lao Hoàng-trọng Phiêm lấy cớ tìm hút thuốc, đánh một người chính trị phạm tên là Nguyễn-Cừ.

Sang hôm sau, viên điểm ngục Nguyễn-đức Kiên vào nhà giấy lao, thì đội lao gọi Nguyễn-Cừ lên cho Tòa Kiện cầm đòi đánh một mỏ nữa.

Ngay chiều hôm ấy, chính trị phạm cùng buồng đều nhịn ăn để phản đối việc đánh đập trái pháp. Hai giờ sau viên thơ lại lao đã vào buồng điều đình và hứa sẽ trình bày cùng quan giám ngục việc đánh trái phép đó ; còn Nguyễn-Cừ, sáng hôm sau đã được ra điều trị tại nhà thương lớn, trong lao đã bình tịnh như thường.

Dân nguyện

NGHỆ - AN

Dịch tả đã yên

Con ma dịch tả sau khi đã nhiều hại ở Bắc, thì cứ theo ven bờ biển lấn vào Trung-kỳ. Ở Nghệ-an bắt đầu phát lại địa phận huyện Q ỳnh-lưu chết mất mấy người. Lần vào Phủ diễn bị chết một người

Sau đến huyện Nghi-lộc, làng Phước-lợi ở kề biển bị chết một người. Hương lý báo huyện, huyện báo tỉnh, quan truyền bắt làng trích tiền nghĩa thương mua vôi đem về đình cho dân nghèo quét nhà để trừ vi trùng. Có bốn người ở làng Đan-hà (cạnh làng Phước-lợi sang chôn cất hai người bị chết dịch ở làng ấy, bị truyền nhiễm, cho chó đến nhà thương chỉ còn sống được hai người. Hôm sau những người đi chôn cất đều bị giữ lại nhà thương để chích thuốc.

Hiện khắp các hạt có dịch tả, sở Y-chánh đã phái người đi chích thuốc. Nay đã thấy yên.

P. V.

HÀ - TỊNH

Thần cũng bị mất ruộng !

Làng Đông-mỹ (Thạch-hà) có 5 cái ruộng thần-tử, đã hơn 10 năm nay, bỗng ai làm thần tử thì cày cấy, để lo hương khói chăm sóc trong đền. Hiện có giấy mực, và chứng chứng khai nhận chắc chắn.

Năm người, anh em Nguyễn-Mưu giành chiếm ruộng ấy, sinh sự lôi thôi.

Năm nay, ngày 10-11-37, quan Phủ lên khám, xét 2 bên tiêu chí ruộng thần tử; bên nguyên, Lê-hữu-Viêu và các Hiệp khiếu tiêu chí và cung khai đều chỉ 2 thửa 5 sào ấy.

Còn bên bị, Ng. M. thì không chỉ ra đâu cả. Thế mà quan vẫn thấy Nhất xử giao cho bị cáo, bỗng mất hẳn ruộng thần tử.

Có lẽ thần cũng tiếc !

Tai nghe

QUẢNG - BÌNH

Hương kiểm thông đồng với trộm mà không tội sao ?

Ở làng Cổ-liễu, tổng Trung-quán, phủ Quảng-ninh, nhà thị Côi, ngày 27 tháng 6 ta, bị mất trộm vàn khế và số bạc 150$, mụ có trình với hương kiểm Trương-Xung.

Sau 2 ngày là ngày 29, hương kiểm Xung và Trần-Quy (rể của mụ) đến nhà mụ bảo đưa cho chúng 5$, để chuộc khế cho; mụ ấy bằng lòng đưa cho kiểm Xung 30 quan tiền. Cách 4, 5 ngày chẳng thấy kiểm Xung đưa khế trả, mụ phải đi trình phủ.

Quan Phủ xét ra, thì Trần-Quy chịu thú nhận có ăn trộm vàn khế và tiền của mụ.

Mụ Côi lại có cho tên Quê nuôi rể hai con bò, giấy sung bị mất; đến khi cho người lùa bò thì Quê không cho lùa, mụ phải đến trình phủ. Khi quan đòi Quê hỏi, thì nó khai vì kiểm Xung sử dụng cho mụ lùa, chờ thực bò của mụ.

Kiểm Xung đồng mưu với trộm, chứng cớ rõ ràng, thế mà quan chỉ kết án Trần-Quy 6 tháng tù, còn kiểm Xung lại được ở ngoài pháp luật !

Dân

QUẢNG - NAM

Kẻ trộm lấy của và đánh người vỡ đầu !

Tối 27 tháng 9 ta, làng Phước-sơn, tổng Thuận-an (Quế-sơn) nhà Huỳnh-thị-Lợi bị kẻ trộm vào lấy hết 170$, và 7 bộ áo quần, đánh đứa ở bể đầu, hiện đem nhà thương Faifoo điều trị, chưa rõ sống chết thế nào.

Sáng ngày 28, làng báo Huyện, Huyện phái phó tổng về làm biên bản, có bắt bọn tên Phạm-Tấn tức Thu, tên Lê-Thông (con tên Lê-Lập), còn tên Lập trốn mất bắt chưa được. Phó tổng giải 2 tên ấy về nhà, còn Lê Lập đương có trát truy nã. Tên Lập lâu nay là một tay trộm cướp có tiếng, quan trên đã từng rõ như vụ cướp Tế-thành (Tiên phước), vụ trộm ngựa chánh Trứ, mà bị bắt có nó đến thoát cả, đến vụ nầy nó cũng trốn nữa.

Từ hồi tháng 6 tới đây, mấy làng bàng cận đều ngả không yên với tụi trộm đó ; kẻ mất trâu, người mất của, từ hồi bắt được tụi nầy, mới được yên ổn. Mong nhà đương cuộc trừ mối hại ấy cho

Dân quê

QUẢNG - NGÃI

Chuyện vu thuốc phiện

Ông Trần-Toản ở làng Hà-trung, tổng Tịnh-thượng, phủ Sơn-tịnh, không buôn bán, cũng không giồng thuốc phiện, mà người trong làng ấy cũng không có một người nào hút thuốc phiện. Không biết có ai thù oán thế nào, ngày 9 tháng 12 năm ngoái, 1936 đem con cái lửa và điếm lên đốt nhà ông một lần, nhưng may cứu được, ông có báo làng tổng đến khám. Việc ấy vừa qua, thì gần đây có kẻ nào lại đem thuốc phiện lậu đến vu, và báo Thương-chánh đến bắt. Việc nầy rất oan, nên ông Toản có đưa kêu tại quan Thương-chánh Cổ-hầy, quan tòa Liêm-phòng và quan Công-sứ xin xét.

L. h. Kh.

BÌNH-ĐỊNH

Sao đã lâu mà chưa xử ?

Làng An quang, tổng Trung chánh, huyện Phù-cát, có một số bạc dự trữ để chợ vay lấy lời cho việc làng. Số bạc ấy của viên nào vay từ tháng 9 năm ngoái, làng thân bạc để tu bổ mấy sở chùa miếu các ông không chịu, cứ đem ruộng đã ngày làng không nhận ruộng, vì không có bao làm chùa miếu và nạp trích lục, lý hương có trình đến quan địa phương cứu xử, đến nay đã hơn một năm, đi kêu nại mà cũng chưa thấy quan xử. Dân rất trông mong.

Dân làng

(Xem qua trang 8 cột 4)

6 thứ **Sách mới** trọn bộ

1) Thập-bát Thiếu-lâm đại-kiếm-hiệp tiểu-thuyết. Có 30 hình vẽ để dạy các môn binh khí, ai học lấy cũng biết. Dày 224 trang giá 0$50.

2) Đốt cháy chùa Hồng Liên Bộ kiếm-hiệp hay nhất, 800 trang lớn, ngót 50 hình vẽ. Giá 1$50.

3) Hai Bà đánh giặc

Chuyện hai vị thế-giới đệ nhất nữ anh hùng họ Trưng đánh Tàu. 380 trang lớn, 24 hình vẽ. Giá 0$80.

4) Vua Bà Triệu-Ẩu là chuyện Bà Triệu-Ẩu đánh giặc Tàu, có 14 hình vẽ dày 224 trang. Giá 0$50.

5) Việt Thanh chiến-sử. Chuyện Vua Nguyễn-Huệ đánh Tàu, dày, đẹp, nhiều hình vẽ. Giá 0$40.

6) Trần Nguyên chiến kỳ Chuyện Đức Trần-hưng-Đạo đánh Tàu, nhiều hình vẽ, giá 0$50.

Mua sỉ, mua lẻ, thơ, mandat đề cho nhà xuất bản như vậy :

hệ-nam T. Q. 102 hàng Gai H

Kỳ Hội đồng Dân-biểu Trung-kỳ năm nay

(Tiếp theo trang nhất)

thì đem chia đi mất cả.

Cách chia tiền nạp phạt (transaction) như sau :

Quỹ chung (budget général)	4%
Quỹ hương bổng	40%
Quỹ riêng (fonds commune)	8%
Phần các ông chủ sở (part des chefs)	8%
Phần những người đi bắt (saisissants)	40%

Nếu có kẻ báo (indicateur) thì kẻ báo lấy ăn 10%, còn lại 3% cho những người đi bắt.

Lại lấy làm lạ rằng như sở kiểm lâm cũng có thể nạp phạt (transaction) về sự lậu gỗ mà nhân viên sở lấy không được hưởng chia đồng xu nào, thế là sự bắt rừng đã rỏ rệt không còn ai chối cãi được nữa.

Vì những cách chia tiền như thế cho nên đã làm nức lòng cho nhân viên sở thương chánh số hết sức mà làm cho nhiều án phạt, bắt lậu tang vật nhiều hay ít.

Xét ngay như những cái án phạt về sự đã chứa nước bồ (l'eau surcaturée) trong nhà thì biết.

Nguyên có mấy nơi làm muối bị nhà nước không cho phép làm nữa, nhân dân những nơi ấy bị thất nghiệp, không có gì mà sinh nhai, đành chịu đói rách khổ sở, không có tiền đâu mà mua được muối để ăn, nên phải lấy ít nước bồ để dùng mà ăn thay muối, thế mà cũng bị bắt làm án phạt tù, thì thử hỏi có đáng hay không và có nhân đạo không ?

Nếu không có sự chia số tiền kể trên, và không lấy số án làm chuẩn đích cho sự làm việc của những nhân viên sở thương chánh thì chắc rằng không ai nỡ làm án những kẻ khốn nạn kia, và không đến nỗi năm tỉnh Thanh hóa có đến trên 1 500 cái án phạt.

Nhân viên sở Thương chánh còn hay làm án phạt các chủ ruộng đất tư hay đất công, bất luận là trường hợp nào, không chịu tra xét xem rằng tang vật ấy chôn đó đã lâu, hoặc mới chôn, hoặc vừa đem vất bỏ ra đó. Làm án phạt như vậy tưởng để chắc rằng thế nào cũng được chủ ruộng thương lượng nạp phạt, để được chia số tiền đó.

Về việc nầy nhân dân ai cũng ta thán lắm, vì đã phải chịu nhiều nỗi oan ức, bởi hàu hết chủ ruộng ở cách xa ruộng một hai cây số, mà cũng cứ phải chịu phạt một cách vô lý như thế.

Xét rằng ai có ruộng đất mà có thể ra nằm cả ngày cả đêm ở đó mà canh gác được đâu, thế mà nhà nước bắt người ta chịu trách nhiệm thì có oan ức cho người ta biết là nhường nào !

Vì các lẽ ấy nên nay chúng tôi xin yêu cầu nhà nước sửa đổi lại cái chế độ về sự bắt bớ như sau nầy :

1) Xin nhà nước lấy lượng khoan hồng mà sửa đổi khoản 94 trong nghị định ngày 18 Octobre 1921 như sau nầy :

« khi nào tìm thấy được tang vật trong ruộng đất tư hay đất công thì nhân viên sở thương chánh không được bắt bớ ai trước khi tìm thấy thủ phạm, và nếu không tìm thấy thủ phạm thì chỉ được làm biên bản truy tố kẻ vô danh, khi nào tra ra được thủ phạm sẽ làm án phạt ».

2) Xin bỏ lệ chia những số tiền thương lượng nạp phạt (transaction) kia đi, và đem mà sung công quĩ, chỉ lấy 5% cho những người báo (indicateur) và 18% để thưởng cho nhân viên nào có công khó nhọc hoặc nguy hiểm, hoặc bắt được tang vật hệ trọng.

3) Xin rằng từ nay về bắt được tang vật hoặc quá 50k cơm rượu, hay quá 100k muối, hay quá 20 grammes ».phiện, hay quá 10k thuốc lào thì hãy làm án, còn như dưới các số đó thì cứ tính giá các tang vật mà phạt tiền (amende de principe) thì đó :

50 kilos cơm rượu tính giá trung bình mỗi kilo cơm là 0$07, thế là 3$50 tiền phạt, 100 kilos muối tính giá trung bình là 0$03 mỗi kilo, thì là 3$ tiền phạt, 20 grammes thuốc phiện giá là 12o$ mỗi kilo thì là 2$40 tiền phạt 10 kilos thuốc lào giá 0$20 mỗi kilo thì 2$ tiền phạt.

Vừa tịch thu tang vật, vừa phải nạp phạt theo như giá số tang vật, kể cũng đã là nặng nề cho kẻ nghèo đói, mà đối với công lý thì cũng là phải chăng.

Còn như kẻ nào không thể nạp phạt được thì bắt bào lý khai nếu quả thật bần cùng thì xin giao cho quan cai trị phạt giam 6 8 ngày rồi tha, nếu tái phạm thì sẽ làm án, bất khả dung tăng.

Nếu nhà nước thi hành cách ấy thì trong 100 cái án hiện thời chỉ phải làm độ 30 cái là cùng, bớt đi được 70% số án, thì cái tiền án phí đã kể ở trên cũng tự nhiên sụt đi được 70 / mà số tiền nạp phạt vào công quỹ cũng lời ra được một số tiền khá lớn.

Cách phạt tiền vừa phải như trên đã kể lại làm cho kẻ làm lậu sợ sệt hơn, vì bởi một số tiền năm ba đồng bạc của bọn dân nghèo không phải là bé

Còn như cách làm án cho nhiều và bắt tù cho lắm, chẳng qua chỉ hại tiền công quỹ một cách vô ích và lại làm cho bọn họ đã đi ở tù về sẽ trở nên một bọn người không biết sợ pháp luật nữa ».

Sau cùng ông Nguyễn-quý-Hương đứng lên đọc tờ «*thỉnh cầu số các điều thỉnh cầu* » của ông, xin chính phủ lưu ý thực hành các điều thỉnh cầu đã được pháp đem ra bàn ở viện và được toàn viện tán thành và quan đại diện cho là chính đáng. Nếu sự thực hành nầy không gặp sự trở ngại chính đáng thì không được trì hoãn, và phải sắp đặt trong một thời gian nhứt định.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

MUA BÁO ĐƯỢC BIẾU SÁCH !!

Mua một năm báo

POUR LA JEUNESSE SCOLAIRE

(báo-báo ra ngày chủ nhật, riêng cho nam-nữ học-sinh các trường Pháp-Việt trong xứ Đông-Dương)

của nhà in **MAI - LINH HANOI** xuất - bản

giá **1$80**; được BIẾU NGAY **1$80** SÁCH của nhà Mai - Linh xuất bản ở xa xin trả thêm 0$30 cước gởi sách biếu.

Chỉ những bạn mua năm mới được hưởng sách biếu.

Nếu nửa chừng báo không ra nữa, nhà Mai-linh xin cam đoan trả lại tiền

HẠN BIẾU SÁCH ĐẾN 1er NOVEMBRE 1937

Thơ và mandat gửi về MAI - LINH — HANOI

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ THỨ NHỈ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180.000 vé mỗi vé 1 đồng bạc. (NAM-KỲ, CAO-MÊN, BẮC-KỲ, TRUNG-KỲ và AI-LAO). Nơi xổ định ở HANOI, và thôi bán vé trước ngày xổ 2 ngày. Các ngày xổ số sau nầy :

8 Août. 9 Septembre, 14 Octobre. 2-12 1937 và 5 [illegible]-1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau này :

1 số trúng		4.000$	4.000$
2	»	1.000.	2.000.
60	»	100.	6.000.
360	»	50.	18.000.
3.600	»	10.	36.000.
4.029			72.000$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ

Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000$ 1 số trúng 40.000$
1 » » 20.000. 2 » » 10.000.

Những vé hoặc trúng hay không trúng về năm kỳ vé của năm bộ đều được dự vào cuộc xổ chung lấy 5 lô lớn.

CHÚ - Ý : BỘ NAM-KỲ từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số 189.999 — BỘ CAO-MÊN từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số [illegible] — BỘ BẮC-KỲ từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số [illegible] — BỘ TRUNG-KỲ từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số 719.999 — BỘ AI-LAO từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số [illegible]

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở Khắp Đông-Dương

Thuốc LÊ - HUY - PHÁCH
Danh tiếng đệ nhất ở xứ nầy!!

LÊ HUY-PHÁCH là một nhà thuốc có thực học — đã làm được nhiều cuốn sách có giá trị... Quyển Nam-Nữ-Bảo-Toàn, nói về các chứng bệnh của Nam Nữ thanh-niên, đã được Hàn-Lâm Viện bên Pháp (Academie des Sciences de Paris) tặng nhận, và các báo chí Tây Nam khen tặng... Sách đã in lần thứ hai, giá bán 0$60 (0$80 cả cước). Gửi tính hóa giao ngân hết 0$95.

BẢO VỆ GIA ĐÌNH : *Một bộ sách soạn rất công phu, nói rõ hết thảy các chứng bệnh của người lớn trẻ con : các bệnh thông thường, các bệnh thuộc về sự sinh dục của đàn ông, đàn bà, các bệnh cam sài của trẻ con các bệnh phong tình cùng các biến chứng, các bệnh ho, sốt, suyễn, lao... các bệnh ở mặt... Hỏi xin tại các đại lý hoặc gửi 0$05 tem về nhà thuốc.*

LƯỠNG NGHI BỔ THẬN

Thận là cơ quan hệ trọng cho sự sinh dục của đàn ông. Thận hư sinh nhiều chứng, đau lưng, váng đầu rụng tóc, mờ mắt, ù tai, thân thể đau mỏi, tiểu tiện trong đục bất thường tinh khí ít mà loãng... hoặc sinh ra mộng tinh : mơ ngủ thấy đàn bà tinh khí cũng xuất, di tinh : khí cường dương tinh khí không kiên mà tiết ra, hoạt tinh : khí giao hợp tinh khí ra mau quá... Những người tinh khí lạnh, tinh khí nóng, những người khí giao hợp tinh khí không mạnh, những người gần đàn bà mà dương không cường, những người sau khi khỏi bệnh phong tình thấy đau lưng, rụng tóc, chảy nước mắt qui đầu nứt, tiểu tiện vàng ít và... đều là vì Thận-khí suy nhược... uống thuốc LƯỠNG NGHI BỔ THẬN số 20 của LÊ-HUY PHÁCH khỏi hẳn các bệnh ở Thận

Giá... 1$00 một hộp.

Thuốc này hiện nghiệm lắm! Đã giúp được hàng vạn vạn người khỏi các bệnh nguy hiểm ở Thận. Thực là một thứ thuốc « bổ thận » hay nhất ở xứ này!

BẤT ĐIỀU KINH

Kinh hành khi lên tháng, khi xuống tháng, hoặc 2, 3 tháng mới hành kinh một lần, hay 2 3 lần trong một tháng, sắc huyết lâm nhớt... tức là huyết kém mà mà bệnh bất điều. Kinh đã không điều còn sinh nhiều bệnh : vàng đầu, ù tai, hoa mắt, đau lưng, ăn ngủ kém, đại tiểu tiện bất điều hòa...

ĐIỀU KINH CHÚNG NGỌC số 80 giá 1$50 : Riêng dùng trị bệnh bất điều cho các bà có thai rất tốt. Dùng thuốc này kinh nguyệt điều hòa, lại mau có thai nghén. Có thể nói là một thứ thuốc « giống con » rất tốt.

ĐIỀU KINH HỒI HUYẾT số 21 giá 1$00 : Các cô chưa chồng, kinh nguyệt bất điều, dùng thuốc này khỏi ngay, tăng thêm sức khỏe, dỏ da thắm thịt, mọi điều như ý.

LE-HUY-PHACH
HANOI TONKIN

CÁC NƠI ĐẠI LÝ TẠI TRUNG-KỲ. — THANH HÓA: Maison Thái Lai 6 grand' Rue. VINH : Sinh Huy được điểm 59 rue de la Gare HUẾ : Ma soc Văn Hóa 29 rue Paul Bert. QUI NHƠN : M. Trần văn Thăng Av. Khải định. PHAN RANG : Nguyễn đình Tiếp Tailleur tonkinois. HÀ TĨNH : Maison Bảo yên 114 rue Ludon Lemaire TUY HÒA : Ng xuân-Thiều, Librairie Thanh tâm. QUẢNG NGÃI : Maison Lợi-Hưng, Route Coloniale PHAN RANG : Bazar Tô-son 15 rue maréchal Joffre PHANRÍ Maison Ích công-thương rue DALAT Ng— Van được phòng en face du marché. FAIFOO : Maison Châu-Liên, 229 rue Pont Japonais PLEIKU : [illegible] Khánh. TOURANE M. Phan Lương 4 rue Đông Khánh. DJIRING : Hiệu Tập

Giúp nạn dân bị lụt ở Bắc-kỳ

(*Tiếp theo*)

(Tiền lạc-quyên của các ông Dân-biểu Trung-kỳ)

M M.	
Hà-Đăng	3$00
Hoàng-văn-Khải	3 00
Nguyễn-huy-Cừ	1.00
Lê-khắc-Đôn	1.00
Lê-mậu-Bửu	1.00
Phạm-văn-Giáo	3.00
Nguyễn-đan-Quế	2.00
Nguyễn-đức-Bình	1.00
Lương-trọng-Hoàn	1.00
Lê-phi-Quát	1.00
Phạm-văn-Quảng	2.00
Đậu-văn-Bình	1.00
Hoàng-chính-Đống	1 00
Nguyễn-xuân-Các	2.00
Phan-triệu-Khanh	2.00
Trần-đăng-Hiến	1.00
Nguyễn-đình-Diễn	1.00
Hoàng-đức-Trạch	2.00
Phan-Thanh	2.00
Đỗ Phiên	1.00
Ngô-Đạm	1.00
Nguyễn-quí Hương	1.00
Võ Hàn	1 00
Võ đình Thụy	4 00
Huỳnh văn Trân	2 00
Ngô xuân Thể	1.00
Văn Thứ	1 00
Đặng cao Đệ	2 00
Trần Chương	2.00
Phạm Đàm	1.00
Nguyễn duy Phiên	1 00
Phan lý Ngư	1.00
Trương hoàn Aý	1.00
Võ đình Dung	3 00
Võ gia Du	2.00
Nguyễn văn Nguyên	3.00
Lê viết Lợi	2 00
Nguyễn quế Dương	2.00
Châu phi Cơ	1.00
Quang Cự	3 00
Bùi xuân Lan	3.00
Huỳnh văn Dậu	3.00
Lê xuân Thiềng	2.00
Sầm văn Trân	2.00
Lưu Ái	1.00
Mohr	1.00
Ne;-Derr	1 00
Y-Say	1.00
Ya-Hen	1.00
Cộng.	82 00
Số trước	501 43
Tổng cộng. . . .	583 43

Số tiền nầy đã chuyển giao cho hội Trung ương Cứu tế Huế :

Ngày 23 - 10 - 37.	274$25
Ngày 16 - 11 - 37.	312 18
tức đã gởi trọn số :	583$43

(Còn nữa)

Cuộc Trung-Nhật

(Tiếp theo trang 1)

quyền tránh sự tài phân của các nước trong địa phận mình. Về thương cảnh Mãn châu để cho Nhật và Đức được hưởng đặc quyền.

TÔ CHÂU CŨNG SẮP THẤT THỦ

Thượng-hải, 13-11. — Tô châu là một thành phố trọng yếu ở gần Thái hồ mà người ta coi không khác gì một cửa ải trên đường đi vào Nam kinh, mấy bữa rày bị máy bay và chiến hạm Nhật công phá rất dữ dội.

Người ta sợ Tô châu cũng thất thủ nốt.

CÁC ĐỘI DU KÍCH ĐÁNH ÚP QUÂN NHẬT Ở HÀM ĐAN VÀ TỪ HUYỆN ĐỀU ĐƯỢC THẮNG THẾ ?

Tân hương, 16-11 — Quân Nhật ở đường Bình Hàn đem chủ lực dời sang phía đông tiến giáp cho đội quân đánh Đại doanh cho nên tình hình chiến tranh ở mặt chính luôn mấy hôm nay im lặng, nhưng bộ đội du kích ở lưỡng dực quân Tàu hiện đánh úp mặt sau quân Nhật ở Hàm đan, Từ huyện đều được thắng thế.

QUÂN TÀU LẤY LẠI ĐƯỢC NHIỀU NƠI

Thượng hải, 14-11 — Hôm 13 11, khi lấy lại được Phong kinh cùng Gia hưng là hai nơi có bảo lũy phòng ngự hệ trọng về đường dụng binh ở dọc đường xe lửa Thượng hải — Hàng châu, quân Tàu đã lập thêm ngay những bảo lũy phòng ngự rất vững bền và phái viện binh đến để đánh quân Nhật. Quân Nhật huyên truyền rằng Tùng giang đã vào tay họ chiếm được, nhưng thật ra quân Tàu hiện vẫn giữ được Tùng giang.

Tân hương, 16 11 — Đội du kích đã thu phục được Kinh khâu, Cao dương, Lợi huyện, Bác giả, An quốc, Thâm trạch, Tấn huyện, Cảo thành. Hiện quân Tàu đang ra sức tiến về nơi cách hơn 20 dặm đường xe lửa Bình Hàn.

Tân hương, 17-11 — Một toán quân Tàu thuộc hữu dực đường Bình Hàn sau một trận huyết chiến gớm ghê đã lấy lại được Sa hà và phá hoại hết cả những cầu cống đường sá, bậu lộ của quân Nhật ở Chương hà để bị cắt đứt, rất là khủng hoảng.

Quan chánh sở Liêm phóng Bắc-kỳ

Quan Chánh sở Liêm phóng Bắc-kỳ M. Arnoux đổi lên Cao-man, hiện ông *Bojol* chánh sở Liêm phóng Cao-man sang thay. Ông nầy đã tới Hanoi nhậm chức.

Buổi dạ hội của hội tàu bay tại Gia-lâm

Nhân đoàn tàu bay Farman tới Gia lâm vào chiều thứ hai 22 Nov, hội tàu bay Air-France và Aéro-Club ở phía Bắc Đông dương có tổ chức buổi dạ hội tại Gia lâm để nghênh tiếp rất long trọng. Mục đích buổi dạ hội nầy để cổ lệ về nghề hàng không.

Ban tổ chức có gởi carte mời các nhà báo tới dự.

RCA

Máy hát VICTROLA
Máy hát COLUMBIA
Máy hát DOUGLUS
là 3 hiệu máy tốt nhà
Xin hỏi Catalogue nơi bản hiệu

ĐẠI - LÝ :
LÊ-VĂN-TÀI
42 -:- rue Georges Guynemer -:- 42
SAIGON

THƠ-TÍN

Cùng ông Mai Chung và ông Nguyễn hữu Sam, Dalat

Bản báo đã nhận được mandat của 2 ông gởi trả tiền báo rồi.

Ô. Ng. hữu Bản, Du nam, Hà trung, Thanh Hóa

Được mandat 2$40 trả đến tiền báo tới 1 11 37.

Ô. Đào công Phổ, Phước Long

Được mandat 1$60 đến 31-1-38 hết hạn.

Ô. Lê vũ Tích, Đại nẫm, Phanthiết

Được mandat 6$ đến 15 9 38 hết hạn.

Ô. Trần cao Bình, Tân lương, Bình định

Được mandat 3$00 đến hết hạn 15-10 37.

Ô. Trương thế Xáng, Mộ đức, Quảng Ngãi

Được mandat 3$ trả đến tiền báo tới 1-10 37.

Ô. Ng. như Bảo, D. R. Tourane

Được mandat 5$00 đến 31-8-38 của thiếu 0$82.

Ô. Thái Bình, Chemin de fer Tourane

Được mandat 0$80 đến 10 8-38 hết hạn.

Ô. Hồ văn Ba, Quinhon

Được mandat 10$55 trả tiền báo Đại lý rồi.

Ô. Lê đức Kim Nam định

Được mandat 1$17 trả đã tiền báo đến 22-10 37.

T. D.

Kính-cáo
Đồng - bào
Trung - kỳ và Ai lao

Chúng tôi xin trân trọng kính cáo cùng đồng bào Trung kỳ và Ai lao, đoàn quảng cáo chúng tôi có máy truyền thinh, sẽ đi cổ động cùng các tỉnh Trung kỳ và Ai lao.

Vậy quý Ngài có hỏi thăm về bịnh chỉ hoặc lãnh làm đại lý các thứ thuốc chúng tôi, xin do ngay M. M. Võ-thượng-Bích và Nguyễn - tấn - Biện, thay mặt cho chúng tôi mà làm vui lòng quý Ngài.

Xin quý Ngài chiếu cố đến, chúng tôi lấy làm hân hạnh.

Nhà thuốc ÔNG-TIÊN
SAIGON

Núi Ngự Sông Hương có thú chi hay ?
Đất Thần-kinh có tin gì lạ ?

Trước lúc các Ngài có ghé chơn đến thành phố HUẾ, xin để ý nơi ở có ba chữ nầy : (MỘT BA BẢY) xem rõ đúng có sự thật, cuộc mới hiện tại lấy là số nhà 137 có nhiều hàng mới, bán giá mới hơn, xin kể qua sơ lược mấy vị như sau nầy : Lãnh Sông Hương, Lương Le Cà, Nhiễu Ngũ Hiếu. Xuyến toàn tơ Lụa Xa Xy. Sa Bảo kỳ Gấm Thất Thổ, Đoạn Tàu đen, Satin tốt. Lụa Hà Đông. Lãnh Lăng Bưởi, Sa Sông Ngư, Cẩm Cẩm trắng, cachemire mùi Sa Vân Minh. Lụa Kim Cương, Lương Hanoi, Cẩm Nhung Tàu, Sable moraze Lại có bán hàng tạp hóa Tân thời mà nhiều vị cần dùng thích hợp ; Phấn sáp nước hoa, giầy Bata mũ Feutre, savon Tokalon, Monda. Cadum và Lux. Eau de cologne Pompéia Bourjois ở Pháp mới qua rất tốt, giầy đã khăn mũ và nón kẹp gia, phòn trà vải trắng và các thứ vải mùng của ta xem ra cũng khá, giầy bát gốm bi vỗ croquis viết chì xanh đỏ v. v...

Xin để ý trước lúc muốn mua một vật dụng gì, xin cứ tự do vào xem hàng so giá mới hay Bền tốt, giá hạ rõ ràng, bất cứ vị hàng gì đều có thứ tự sặp nhẹ phân biệt khác nhau, có làm đại lý cho hãng nawan, và bán sỉ giầy mũ các thứ, vậy các ngài muốn dùng thứ hàng gì, xin mời đến hiệu THUẬN-LONG số nhà 137 đường Paul Bert HUẾ.

Đó là một nhà chuyên môn buôn hàng tận gốc, muốn bán kịp thời giá lời rất ít.

Ngày mở cửa bán hàng 30 10-37

Có cửa hàng phụ
Thuận-Long Đồng-hới
có bán đủ các hàng kể trên

Nay kính,
Thuận-Long
137, Đường Paul Bert, HUẾ

Mai - Hoa - Ca Vũ - Đoàn
« MAY BLOSSOM »
Một gánh hát to nhất Thượng-Hải mới qua lần thứ nhất

Sẽ biểu diễn tại Kinh thành HUẾ luôn 4 tối đặc biệt.

21 Novembre 1937 :		Tại Cinéma Tân Tân
22 —do—	»	Tại Cinéma Morin Frères
23 —do—	»	Tại Cinéma Tân- ân
25 - do—	»	Tại Cinéma Tân-Tân

MAI HOA CA VŨ ĐOÀN có tiếng là gánh hát to nhất ở Thượng-Hải mới qua đây lần thứ nhất. Đã từng đi những tỉnh Saigon, Cholon, Phnompenh, Haiphong, và Hanoi, bầu đoàn đi đến đâu đều được chư khán giả hoan nghênh rất nhiệt liệt.

Toàn thể đoàn viên có hơn 30 cô là vật đẹp, chuyên nghề nhảy múa các kiểu rất tinh không nhượng bọn khiêu vũ bên Âu Mỹ chút nào. Trang cảnh sắp đặt theo lối tân thời, y phục mới tinh hảo và rất đẹp để coi vui mắt vô cùng.

Tưởng là có dịp xem được một gánh hát mà toàn là mỹ nữ sao trở danh bên Trung-Quốc như vậy.

Tưởng có chi vui thú cho bằng được xem tài hay, sắc đẹp của hơn 30 cô gái nhảy múa ăn nhịp trước mắt mình.

Chỉ điều có 4 tối thôi ; vậy xin chư tôn chớ nên bỏ qua dịp may hiếm có.

MAI HOA CA VŨ ĐOÀN CHỦ NHÂN KÍNH THỈNH

Số 30

THI TÙ TÙNG THOẠI

MINH-VIÊN

(*Tiếp theo*)

Tôi bác cái thuyết trên của Sào-quân đi, lấy lẽ rằng người nước Nam chui núp dưới chánh thể chuyên chế đã trên ngàn năm, chưa có tư cách quốc dân độc lập, dầu có nhờ cậy sức nước ngoài, chỉ đổi cái trò « đổi chỗ mà làm đầy tớ lần thứ hai », không có ích gì. Vả lại nước Pháp là một nước làm tiên đạo văn minh cả hoàn cầu, nay hiện bảo hộ nước ta, minh nhân đó mà học theo, chuyên dụng tâm về mặt khai trí trị sanh các việc thực dụng, dân trí đã mở, trình độ một ngày một cao tức là cái nền độc lập ngày sau ở đây. Còn theo chánh kiến « cậy sức nước ngoài » lại nó quanh qe khúc chiết, minh không tự lập, ai cũng là kẻ cừu của mình, Triều-tiên, Đài-loan, cái gương rõ ràng, người Nhật chắc gì đã hơn người Pháp.

Sào-quân không nghe, cũng không nhận là phải, phải áo ra đi, làm theo ý kiến mình.

— Vậy thì ông sang Nhật-bản là ý gì ?

— Chính kiến của tôi, trái với chính kiến của Sào-quân. Sào-quân sang Nhật có chỗ đứng chưn, bèn phát biểu chính kiến của mình, làm sách, làm báo gởi về trong nước, người nước Nam phần khổ với ngược chánh của quan lại, gia dĩ xâu cao thuế nặng, không biết kêu van vào đâu. Đương giữa lúc người đau cần thuốc, co lâu muốn duỗi, được sách cổ động của Sào-quân cổ xúy, gải nhằm chỗ ngứa, cả nước đều hưởng ứng, một kẻ xướng, muôn ngàn người họa, cái chính kiến « tự lực khai hóa » của tôi, bị phong triều « đông học » che ít, không xuất đầu ra được, không ai thèm nghe ; thực sự trăm phần thiếu thốn, mà cái tiếng trống kêu dội sẽ gây ra mối nguy biểm cho đường tương lai của quốc dân, không thể tránh được. Bất dắc dĩ tôi mới băng minh vượt biển thẳng sang Nhật-bản, thuật rõ tình hình phù-tháo và cảnh tượng nguy hiểm trong nước cho Sào-quân nghe, khuyên Sào-quân chăm lo đào tạo bạn thiếu niên du học mà gác lư tưởng hành vi « bạo động », đợi thời hội khác. Nhưng Sào-quân nhứt vị cố chấp, lấy lẽ rằng một nước êm đềm trong giấc ngủ như người bệnh gần chết, nếu không giông trống to, trương cờ lớn, thổi kèn, gỗ mõ, làm như giông sấm, thì không sao đánh thức giấc ngủ kia được...

Tôi ở Nhật vài tháng, cùng Sào-quân biện cải nhiều lần, rút cục Sào-quân không nghe, tôi bèn từ về, lấy là khoảng tháng 5, 6 năm 1906.

— Về nước ông làm những gì ?

— Tôi không theo chánh kiến của Phan-Sào-quân, cũng như Sào-quân không theo chính kiến tôi, ai làm theo sở kiến nấy. Về nước, tôi trù cùng anh em đồng chí tổ chức lập những hội công khai như học hội, thương hội v.v. Nhưng vì phương nước Nam thuở nay chưa có cách tổ chức lấy, ban đầu mới khởi làm, không khỏi có vẻ kinh quái, những lời bàn nghị nổi lên, sẽ sanh ra lắm điều ngăn trở. Vì thế nên tôi trước làm bức thơ điều trần, gởi lên quan Toàn-quyền, quan Khâm-sứ và đăng báo Tây, thuật rõ tình trạng trong nước cùng hiểm tượng Đông-dương, bản ý là cốt tỏ bày mối tâm sự, mở đường khai hóa sau nầy, chớ không ý gì khác, không dè vì thế mà mang tội.

« Quan Thống-soái còn đương ngẫm nghĩ. Tôi nói tiếp :

Tôi xem sử Âu-Tây có khi anh em một nhà mà chánh kiến khác nhau, huống là anh em bạn.

Thống-soái gặc đầu và nói :

— Ông nói phải, chính kiến không đồng nhau, cái đó vẫn thường. Ông còn muốn nói gì nữa không ?

— Tôi ra ngoài hòn đảo nầy đã gần hai năm, cách xa trong đất, tin tức không thông, song có bọn tù ở Bắc kỳ vào đây thuật chuyện ngoài ấy, nói biên giới Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ thỉnh thoảng có những hành vi kịch liệt, nhà nước xử bằng nghiêm hình trọng phạt, e nhân đó mà gây ra mối biến loạn to, cái đó rất là thất sách, không phải cách xử trí thích hợp.

— Tôi vâng lệnh quan Toàn-quyền ra đây, cốt hỏi ý kiến ông, còn việc gì muốn nói cứ nói ngay, không can ngại gì.

— Vâng, tôi lúc ở trong nước, vào Nam ra Bắc, dân tình lại tệ, nghe thấy cũng nhiều. Như các nhà đại chánh trị sẵn lòng thân thái, sẽ biên chép và trình bày sau, trong một cuộc đàm thoại không thể nói hết được.

— Ông ở lại mạnh giỏi, tôi sẽ đạt ý ông lên quan Toàn-quyền, có lẽ chúng ta sẽ gặp nhau ở Saigon nay mai.

Quả như lời quan Thống-soái hứa trên, độ trên tháng, thì có chiếc tàu đặc phái ra đảo Côn-lôn đưa cụ Tây-Hồ về Saigon.

Tôi có bài tuyệt cú :

Cố nhân tạc nhật biệt Côn-lôn,
Tài phỏng đương niên cố quốc hồn,
Nhứt giạ luân thuyền lăng bải khứ,
Kế trình kim dĩ đáo Sai-gon.

故人昨日別崑崙
再訪當年故國魂
一夜輪船凌海去
計程今已到柴棍

DỊCH :

Bạn tử Côn-đảo bữa hôm qua,
Lại hỏi hồn xưa nước cũ ta.
Tàu hỏa một đêm phăng khỏi biển,
Sai-gon đã đến đất quê nhà.

(*Sẽ tiếp*)

CÓ MỘT, KHÔNG HAI

100 người có tới 90 người mắc bệnh PHONG-TÍCH. Lúc khi bị bệnh mà không hiểu bệnh gì, đọc bị dưới cây cổ rồi:

Cơm ăn, rượu say, nữ Pan tình đọc hoặc ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay, nên thọ bệnh, gọi là bệnh PHONG-TÍCH, không phải đau dạ dầy, không phải đau bụng kinh-niên.

Khi thọ bệnh: Thấy: đầy hơi, tức ngực, chán cơm không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng sôi bình bịch, khi ăn uống mang rồi thì hay ợ, ợ hơi hoặc ợ chua; khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng khi đau lưng, đau ran trên cổ, người thường ngáo ngán, buồn bã chán lắm, bị lâu năm nếu một nặng đa bụng đầy. Chỉ một viên là:

PHÒNG-TÍCH THẦN-DƯỢC « CON CHIM »

chữa đã chịu hoặc khỏi ngay, không bỏ công phí tự gì, đến bà có thai cũng uống được.

Mỗi liều một hộp uống giá 0p.30

Mỗi liều hai hộp uống giá: 0p.50

VŨ-ĐÌNH-TÂN

Ấn-tử Kim tiền 1936

178 bis Lachtray — HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:

HUẾ: Tỉnh-Tường, 18, phố Gia-Long;
TOURANE: Nguyễn-hữu-Tính số Quảng-Cư;
NHATRANG: Kim-Anh, Librairie;
PHANTHIẾT: Lê Nam-Hưng, Commerçant;
QUINHON: Đồng-Lợi, Annam Khái-Bình;
QUANGNGÃI: Chấn-Hưng ở Sông-Vệ;
SOCTRANG: Hy-văn-Mạnh, Maître à Coiffure;
VINH: Hà-thị-Lan Maison Sinh-Hưng;
VIENTIANE: Mme Phan-thị-Lộc, rue Tafforin
THAKHEK: Bảo-Tiến Maison Khánh-Nhựt-Tân;
LUANGPRABANG: Trần-văn-Chế, Instituteur
Các tỉnh khắp Trung-Nam-Bắc có đại-lý.

NHÀ THUỐC

ÔNG-TIÊN

N° 82 84-86-88 90 et 92, rue Paul Blanchy prolongé Phú-nhuận-SAIGON

Tél: 20.773

Chuyên môn bào chế đủ thứ thuốc trị đủ bịnh, dưới quyền chứng nhận chánh phủ Pháp và đặng đức Đại-Nam Hoàng Đế ân tứ cấp bằng tài năng và Ngân-Tiền nhứt hạng

Các lý đấu xảo trong Nam người Âu đặng thưởng 3 cái bội tinh vàng, 1 cái bạc, 2 cái đồng, 8 bằng ban khen hạng nhứt và 7 bằng danh dự nhứt hạng

THANH-LAO DIÊN-THỌ HOÀN

Thuốc trị ngũ lao, thất thương và giúp thêm sức mạnh cho những người khí bẩm hư nhược

LƯỢC KHẢO. — *Bịnh lao tổn phần nhiều bởi người chánh khí bất túc gọi là bịnh lao, hay thị dục thái quá gọi là bịnh tổn cũng bởi sự lo lắng làm việc nhiều quá sức, hao tổn tinh thần, khí huyết suy kém, ngũ tạng lục phủ hư nhược mà sanh ra:*

Nhờ sự kinh nghiệm của chúng tôi dùng toàn những vị thuốc thượng phẩm, tinh chế ra hoàn thuốc nầy chuyên trị các bịnh hư bịnh tổn, ngũ lao thất thương, và bồi bổ thận khí, dưỡng tâm huyết nhuận phế kim, kiện tỉ vị, thêm tinh chất, mạnh gân cốt, sự công hiệu lẹ làng thấy trước mắt, ai dùng rồi cũng đặng kết quả mỹ mãn.

CHUYÊN TRỊ VÀ BỒI BỔ CÁC CHỨNG BỊNH SAU ĐÂY:

1. TỲ. — Tỳ là bao tử, là chủ vận hóa vật thực, người tổn tỳ, là bởi lo lắng nhiều, tinh huyết khô kém, sự vận động tiêu hóa vật thực là nhờ tinh huyết, hễ tinh huyết khô kém thì tỳ vị hư nhược, vật thực chậm tiêu làm bón rất, no hơi, sình ruột, ngăn bàn nơi ngực, ăn ngủ không biết ngon, ói ức mỏi cả lắc léo, răng nổ khắp cả châu thân, dùng đến thuốc THANH LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy hết sức công hiệu.

2. PHẾ. — Phế là phổi, là chủ khí, tổn phế là khí bị hao mòn, bởi lo lắng quá sức, tửu sắc quá độ, mà sanh ra lao phổi, bất ho, nếu không sớm trị sẽ thành ho lao hết sức nguy hiểm cho tánh mạng, mau dùng thuốc THANH LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy rất phù hợp.

3. CAN. — Can là lá gan, là chủ huyết; người tổn can thì huyết hư sanh ra chứng tay chơn mình mẩy nhức mỏi, mỗi buổi chiều thường hay ớn lạnh, ran tức hai bên hông, nước tiểu vàng, dùng thuốc THANH LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy, sự công hiệu thấy liền trước mắt.

4. THẬN. — Thận là cật, là chủ tinh, tổn thận là tinh suy kém cũng bởi lao tâm (lo rầu quá lẽ) lao lực (làm việc nhiều quá sức) hay là tiên thiên chẳng đủ (thọ bẩm khí huyết yếu của cha mẹ) cũng hậu thiên thiếu hụt (ăn uống bất thường cùng sái cách vệ sanh) hay là tửu sắc quá độ, hoặc phá lông trinh rất sớm, hay là chơi cách thủ dâm làm cho ngọc quang lờn cùng mắc bịnh phong tình dù g thuốc công phạt thái quá tinh khí hao tổn mà sanh ra Di-tinh, Mộng-tinh, Hoạt-tinh làm đau thất ngang lưng, tay chơn nhức mỏi, tâm thần bất giao, thủy hỏa bất tế, ban đêm ít ngủ, hay rịn mồ hôi dầu, và thường hay đi tiểu, da mặt vàng mét lỏ tai lòng bông, mất đồ hào quang, xây xẩm mày mặt, hay lẩng trí cùng trái tim nhẩy không đều thường hay hồi hộp, lâu ngày thân thể sầy ốm, trông người coi yếu đuối mệt mỏi, mau dùng thuốc THANH LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy sẽ thấy tráng kiện tinh khí đầy đủ và bổ khỏe vô cùng.

5. TÂM. — Tâm là chủ thần, tổn tâm là thần bị hao tổn, là tại lo lắng, làm việc mệt nhọc, bằng trí nào nhiều thành yếu, huyết mạch không châu lưu điều hòa trong ngũ tạng lục phủ, làm xây xẩm mày mặt, hồi hộp trong ngực, và sanh ra nhiều chứng bịnh rất quan hệ, lúc ấy dùng ngay thuốc THANH LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy rất công hiệu. Đó là ngũ lao.

6. — Còn người già yếu khí huyết suy kém, tỉ vị hư nhược, ăn ngủ không ngon, mệt nhọc, tay chơn nhức mỏi, hay là tác thanh xuân lo lắng nhiều, khí già khí huyết suy, trái tim yếu, tỉ yếu, dùng thuốc nầy các bịnh đều hết, giúp thêm sức khỏe, tỏ tai sáng mắt và đặng sống lâu thêm tuổi.

7. — Hay người đau dầy dưa lâu ngày không mạnh, nguyên khí hư nhược tỉ vị yếu, ăn uống không tiêu, trong mình bần thần mệt nhọc rất khó chịu, bịnh vào càng ngày càng ốm, dùng thuốc THANH-LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy các bịnh đều hết và rất mau mạnh, hoặc người đau mới mạnh, khí huyết yếu, trái tim yếu, tỉ suy ăn không biết mùi, ngủ không thẳng giấc, trường phục thuốc THANH-LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy cho lực, tinh thần trở nên tráng kiện, hay là người không bịnh mà dùng thuốc nầy cho thường thì bổ khỏe vô cùng, đều làm việc càng đêm tối ngày cũng không biết mệt.

Tóm tắc là viên thuốc THANH LAO DIÊN THỌ HOÀN nầy rất hoàn toàn và hết sức công hiệu, chẳng luận trai tráng, già cả, đàn bà, con gái, hay là người có thai dùng đến đều công hiệu cả.

Hộp lớn (số 87) uống 8 lần giá: 3 00

Hộp nhỏ (số 88) uống 4 lần giá: 1$60

Có bán tại các nhà đại-lý ÔNG-TIÊN ở các nơi

Hơi người bị bệnh hen, nên thở cho dễ chịu!

Thật không gì khó chịu bằng sự khó thở! Lúc đi, lúc chèo thang gác, hễ khó thở thì ho sù sụ ngay, khạc nhổ luôn, chả làm sao cho người được.

Biết bao nhiêu người có bệnh hen, bệnh ho ra đờm sẽ khỏi đau đớn khổ sở nếu chịu chưt bằng thuốc «Sirop des Vosges Cazé» Thuốc ấy đã chữa khỏi rất nhiều người, có nhiều thơ cám ơn làm chứng.

Hơi người bị bệnh hen, bệnh ho ra đờm, trông người ta đi lại nhẹ nhàng mà không ước ao được như vậy sao?

Nếu các người muốn được như mọi người, nếu muốn biết đủ các sự vui sướng ở trên đời, nếu muốn sống thì nên theo lời khuyên của chúng tôi: uống thuốc ngọt Vosges Cazé.

Sự đau đớn sẽ chóng hết ngay, thở được nhẹ nhàng dễ chịu, vì thuốc ngọt Vosges Cazé không thể nào không chữa khỏi bệnh ho sổ mũi, bệnh hen tức bực, nghe như gió thổi trong ngực và ho cả ngày.

Sirop des Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu: CAZÉ, Pharm. 69 bis, Avenue de Châtillon, Paris

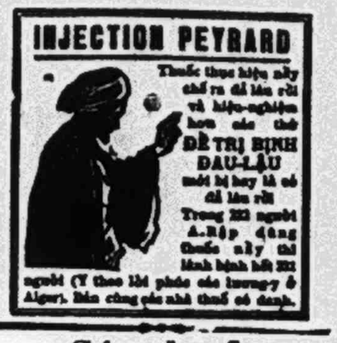

Cáo bạch

Các nhà buôn nên biết...

Mỗi nhà chỉ mất có năm (5) xu tem gởi thơ về lấy mẫu và giá hàng ngay thời sẽ được giá hạ, kéo ít ngày nữa thời giá lại cao hơn.

Nhân tiện xin giới thiệu với các ngài nhà AN-THÀNH mới nhận thêm được máy làm áo chemisette ở Tây gửi về, nên lại mới chế ra các kiểu áo chemisette Croisée lối mới rất đẹp, phần nhiều các bạn trẻ về phái dân mới rất ưa kiểu Croisé AN-THÀNH.

AN-THÀNH có bán các thứ lĩnh lụa Nội-hóa, các thứ áo chemisettes, Croisées, Pullovers, Chandails, quần tắm bằng coton và laine, các thứ tất Sport và tất kaki nhà Bình hiện nay đang dùng nhiều, còn nhiều thứ hàng khác.

Bán buôn giá đặc biệt.

AN-THÀNH

N° 41, Rue de la Soie, 41 — HANOI

Nhân dân nôn nao về bịnh

DỊCH-TÃ

dương hoành hành khắp nơi!...

Và sau khi bị lụt lội, các ngài nên dùng nước:

TẨY UẾ

mà tẩy trong nhà, ngoài sân, khắp các nơi...

Các ngài không nên do dự gì, hãy viết thơ hỏi thử nước tẩy uế bán tại hiệu:

Poinsard & Veyret

HANOI hay HAIPHONG

CHẮC CÁC NGÀI SẼ ĐƯỢC VỪA LÒNG

NƯỚC TẨY UẾ:

«CRÉSYL HYGIENIC»

Giá bán ..... 0$88 *một lít*

«CRÉSYL JEYES»

Giá bán ..... 0$90 *một lít*

Bữa cơm chiều dùng **GRAIN de VALS** Thuốc tẩy nhẹ Làm cho gầy

Bệnh Quý Thuốc Tiên

Nếu các ngài mắc bịnh Lậu, hay Tim La, mới hay đã nhập cốt, hay lậu đã nhập-cốt, thì trong người vẫn được khỏe mạnh, chỉ khi nào thức đêm uống rượu vào, trong người mệt nhọc thì sưng cổ tử cung, hay nước đái vàng, hay có cặn trắng, như thế là lậu nhập cốt, bịnh như thế vô tình đi lại với vợ, khi người vợ mắc phải thì không đau buốt gì, chỉ thấy ra khí hư, huyết bạch, sau các vi trùng ấy nó ăn vào trong tử cung, thì hay lạnh bụng, đau bụng, đau giọc cor (Métrite) đa thì vàng, hay nóng sốt vặt, hay nhức đầu v. v., vì không đau buốt, vì tử cung sẩn đàn bà nó ngăn và to, vì thế không mấy người biết trường không phải bịnh lậu, như thế đã lâu sinh ra làm bịnh nguy hiểm lắm. Vậy các ngài mắc các bịnh đó mà đã uống đã các thứ thuốc trong Nam, ngoài Bắc, rồi, bịnh vẫn không khỏi và rất hết sức độc. Bà con tin dùng thuốc HOÀNG-VĂN-ÁP 67 Hình-zé BẮC-NINH (Tonkin) nặng thế nào cũng mau khỏi và rất hết sức độc, người không hại, không hại tinh dục, thực như thế, chớ bán hiệu không như mọi người nói như thế, như thành rất lại chỉ là lừa người có bịnh, tiền mất bịnh còn, còn thuốc của bản hiệu hễ uống là khỏi, thuốc lậu 1$60; Tim-La 2$00 1 lọ, khi mua gửi lính hóa giao ngân; bán tại Lê Nam-Hưng Phanthiết, Quảng Lợi, Cho Gôm Phanrang, Mai Lĩnh 60 Avenue Paul Doumer Haiphong, các đại-lý Huế, Saigon, vân vân

NHÂN-TẠO-HUYẾT | **CỔ-TINH BỔ-THẬN**

BỔ-HUYẾT-SÁT-TRÙNG | **THẬN-HƯ — DI-TINH**

Bổ-dưỡng thần-thể — Lọc sạch máu bầm — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công-dụng độc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Già suy yếu, trẻ ít ăn, mình xanh — Đàn bà có mang dùng an-thai — Ở cả đàng không đỏ da, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHÚ

CHUYÊN-TRỊ: Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khí ve phát: đau lưng, mỏi vai, mất hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng rát, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng-mị vân vân.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

«.... Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, «trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-«tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức «khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge đỏ sang) tươi tốt «trong sạch và sát trừ được vi-trùng lậu, giang mai».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỔ-TINH BỔ-THẬN:

«.... Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu, «rất quí như SÂM mật ong v. v... trị chứng đau thận di-tinh».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)

2) DẦU NHỚT (HUILE)

3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết;

S H E L L

SHELLCOOL

SHELL A CYL

HUILE SHELL

GRAISSE SHELL

Biết chắc dùng mãi.

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

Hỡi các bà biết nuôi con trẻ!

Muốn cho con trẻ được quanh năm mạnh khỏe ăn chơi, Nên cho nó uống: **CAM - TÍCH - TÁN ĐẠI - QUANG**

Phàm những con trẻ gầy còm ẻo uột, nước da xanh vàng, hay khóc, bụng lớn, nổi gân xanh, có dun có sán, tiêu ra bọi, ăn nhiều mà không biết no, hoặc biếng ăn biếng chơi, ấy đều là chứng bịnh cam-tích, uống đến thuốc nầy sẽ trừ tiệt hết các chứng bịnh cam mà đứa trẻ lại còn trở nên vui chơi mạnh khỏe, hay ăn chóng lớn nữa. Mỗi gói giá là 0$10 — 12 gói giá 1$00.

Tổng cuộc CHOLON, 27 Đ. Tổng đốc-Phương

Phân cuộc HANOI, 29, Phố Hàng-Ngang

ĐẠI QUANG DƯỢC PHÒNG

Khắp các nơi trong xứ Đông-Pháp đều có đại-lý.

Tiểu-thuyết Sư Đầu Quái Hiệp đã ra số 8, xin đón coi.

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG